

ADVIESRAAD VOOR DUURZAME ONTWIKKELING EN MILIEU

Verslag

Datum en uur vergadering: 18 september 2018 om 19.00u
Plaats vergadering: Ecohuis – auditorium, Borgerhout
Volgnummer: AD18v05
Volgende vergadering: 29 november 2018 (Ecohuis – auditorium)

AANWEZIG

Stemgerechtigde leden: Fernand Van Ginderen (Natuurgidsen VMPA Antwerpen Centrum); Jan Mertens (beweging.net); Jo Van Uffelen (Natuurpunt Antwerpen Stad); Paul Braeckmans (Natuurpunt Schijnvallei); Luc De Belie (Natuurpunt WAL); Lin Ploegaert (Straatego); Marc Raeymakers (WBE Antwerpse Polders Noord) en Stijn Sysmans (deskundige burger)

Niet stemgerechtigde leden: Ilse De Schutter (Groen); Wiebe Eekman (PVDA+) en Jana Deforche, secretaris (stad Antwerpen, EMA)

VERONTSCHULDIGD

Stemgerechtigde leden: Anne Bergmans (UA)

Niet-stemgerechtigde leden: Patrick Janssens (CD&V); Lisa Geets (NV-A) en kabinet van schepen leefmilieu

AFWEZIG

Stemgerechtigde leden: Natuurpunt Antwerpen Noord en Natuurpunt Zuidrand

1. Verslag vorige vergadering

Het verslag van de Adoma van 19.04.2018 wordt goedgekeurd.

2. Toelichting stand van zaken energiebeleid

Op vraag van enkele Adoma-leden licht de projectleider Sam Verbelen de beleidsplanning met betrekking tot de strategische energievisie toe. De presentatie wordt bezorgd aan de leden.

Het klimaatplan omvat concrete doelstellingen om van Antwerpen een klimaatneutrale stad te maken tegen 2050. Eén van de middelen om deze doelstelling te bereiken is duurzame energievoorziening gebaseerd op een strategische visie. De stad Antwerpen maakt samen met de distributienetbeheerders Fluvius een strategische energievisie (SEViA) op voor Antwerpen.

De vraag naar energie in de stad en het aanbod van duurzame energiebronnen werden in kaart gebracht. De langetermijnvisie moet een antwoord bieden op de vraag 'waar haalt Antwerpen in 2050 zijn energie vandaan?'. Hierbij wordt gekeken naar het optimaal benutten van duurzame energiebronnen en het zo laag mogelijk houden van de uitstoot van broeikasgassen. Welke aanpassingen zijn er nodig aan de bestaande energie-infrastructuur? De uitwerking van een stadsbreed warmtenet staat hierin centraal. Er wordt ook actief ingezet op hernieuwbare bronnen als wind en zon.

SEViA neemt de vorm aan van een catalogus van GIS-kaarten en een visiedocument. Hierin zijn maatregelen, instrumenten en stakeholders opgenomen die deze visie kunnen realiseren. De ontwikkeling van een nieuw Ruimtelijk Structuurplan voor Antwerpen biedt de uitgelezen kans om deze visie ook om te zetten in ruimtelijke plannen.

Overzicht van lopende warmteprojecten:

- Uitrollen van stadsbreed warmtenet samen met de netwerkbeheerder Fluvius
- Burger betaalt niet meer dan anders principe

- Maximaal gebruik maken van restwarmte uit industrie. Warmte van afvalverbrandingscentrales zoals ISVAG en INDAVER vormen daarvoor een eerste eenvoudiger te realiseren opstap.
- Investeringsubsidies voor de aanleg van een stadsbreed warmtenetwerk zullen waarschijnlijk nodig zijn. Vandaag wordt hard gewerkt aan het sluitend maken van de businesscases. Het relatief goedkope gas maakt dit niet eenvoudig. Een aantal mogelijke instrumenten om dit te versnellen liggen niet op Antwerps niveau (bijvoorbeeld taks shift op energie).
- Eerst werken aan Noordelijke en Zuidelijke backbone. Tegelijk ook de buurten die we willen aansluiten in de omgeving hiervan klaarmaken. Dit zijn sociale huisvesting, nieuwbouwwijken of dense wijken of bedrijventerreinen met voldoende grote afzet. Voor nieuwbouwwijken als Nieuw-Zuid wordt gewerkt met een aansluitverplichting. Voor sociale huisvesting is er nauwe samenwerking met Woonhaven. Voor bestaande wijken is dit het moeilijkst. Het is op termijn niet wenselijk om 2 netten (gas en warmte) naast elkaar te laten bestaan. Het klassieke gasnet zal dus tegen 2050 grotendeels verdwijnen. Er zal mogelijk wel ruimte zijn voor hernieuwbaar gas.

Samenvatting van de vragen leden:

- Wat zijn de mogelijkheden voor de waterstofeconomie om de transitie naar schonere energie in Antwerpen te realiseren? Antwoord: Er is zeker potentieel, maar dit is een lange termijn project met nog veel onzekerheden.
- Wat zijn de mogelijkheden van warmte als opslagmiddel voor duurzaam geproduceerde energie? Antwoord: Dat kan en gebeurt vandaag eigenlijk al op kleine schaal in een beoveld als dit is gekoppeld aan een zonnepanelen of windturbines. Op grote schaal zou dit ook kunnen met behulp van een warmtenet en grote opslagbuffers (warmwatertanks). Dit laatste is alleen zinvol voor energie die niet onmiddellijk afgenomen wordt. Het is namelijk veel efficiënter om de opgewekte energie onmiddellijk en bij voorkeur ter plaatse te verbruiken. Enkel overschotten van duurzaam geproduceerde elektriciteit komen dus in aanmerking om omgezet te worden naar warmte en tijdelijk opgeslagen te worden. Vandaag is er nog relatief weinig overschot, of negatieve prijzen, op de Belgische energiemarkt.
- Is het niet belangrijk om te diversifiëren in de bronnen voor het warmtenet? In Denemarken zijn er soms 4 of 5 bronnen die het warmtenet voeden naar gelang de prijs en de voorraad van de bron. Antwoord: Dat is op termijn ook voor het Antwerpse warmtenet fde doelstelling. We moeten echter beginnen bij het begin en de basisinfrastructuur eerst voorzien. Het zal ook nodig zijn om back-up centrales te hebben.

Samenvatting van de opmerkingen leden:

- Is de geplande uitrol van het warmtenet wel snel genoeg? Moeten we niet ambitieuzer zijn? In Nederland zijn er beslissingen om in 2030 het gasnet weg te halen.
- De stad moet meer inzetten op het concessiebeleid in de haven en juridische instrumenten als de bouwcode, zowel om te verplichten als stimuleren/faciliteren. Er moet meer druk komen op (petrochemische)bedrijven in de haven om mee te werken.
- Moet de stad niet meer spelen op de morele druk van alle actoren (ook bedrijven) om hieraan mee te werken? Propere lucht is een collectief goed en het temperen van de klimaatopwarming een plicht voor allen.

De ADOMA raad wil graag een kort ondersteunend advies maken. Algemene boodschap is dat de doelstellingen van de energietransitie zoals ze zijn opgenomen in het klimaatplan positief zijn. Het is ook goed dat de stad samen met partners een strategische energievisie opmaakt. De raad is echter van mening dat het te traag gaat. Een ambitieuzer beleid met doelstellingen die vroeger dan 2050 liggen moet mogelijk zijn. Verschillende andere Europese steden geven aan dat het kan. Belangrijk is dan ook om meer te investeren in de energietransitie. Het betreft personeelsmiddelen, maar ook beter inzetten van de instrumenten die de stad zelf heeft zoals regelgevend (bouwcode, concessies) maar ook sensibiliserend (subsidies voor de aanleg van infrastructuur) beleid. Belangrijk is ook om druk uit te voeren op hogere overheden, zoals Vlaanderen voor het fiscaal en regelgevend kader mbt energie.

De leden wordt gevraagd om nog bijkomende opmerkingen te sturen naar Stijn Sysmans stijn@sysmans.com. Deze zal opmerkingen verzamelen en een ontwerp advies schrijven. Dit ontwerp wordt vervolgens aan de leden voorgelegd op de volgende raad.

3. Interesse nieuwe deskundige burgers

Er zijn twee nieuwe geïnteresseerden in ADOMA die zichzelf kort voorstellen:

- Stijn Wens: actief in Antwerpenize, een fietsersbeweging met populaire blog in Antwerpen: www.antwerpenize.be Hij is een fietser en woont met zijn gezin in Antwerpen. Wil graag constructief meewerken om van Antwerpen een betere, duurzamere stad te maken. Vandaar interesse in ADOMA.
- Steven Nauwe: chauffeur bij de lijn en vanuit een interesse in duurzaamheid algemeen en mobiliteit in het bijzonder.

Ze willen graag vandaag aanschuiven om ADOMA te leren kennen. Indien ze lid wensen te worden en een langduriger engagement nemen, zullen we hen voordragen als deskundige burgers.

4. Thema's Adoma najaar 2018

29 november: Lage Emissie Zone

De Lage Emissie Zone is al even in voegen. Adoma vraagt hierover een algemene stavaza. Ook de plannen/studies naar uitbreiding wil Adoma graag kennen. Daarnaast is er een concrete vraag naar waarom toegang verboden blijft voor een aangepaste wagen. Marc Raymaekers zal hierover wat informatie winnen bij GOCA (<http://www.goca.be/fr/>): Om hoeveel wagens gaat het? Wat is het potentieel? Wat is de reden precies voor weigering toegang? Hoe kan hieraan iets worden gedaan?

19 december: Waterplan

Om te anticiperen op toekomstige regenval en periodes van droogte, is de stad Antwerpen gestart met de opmaak van een Waterplan. In dat plan wil ze enerzijds een stadsbrede visie ontwikkelen en anderzijds ook praktijkgerichte oplossingen uitdenken om water opnieuw een plek te geven in de stad en het waterbewustzijn in Antwerpen te verhogen. Concrete casussen waarvoor interesse geuit is bij leden zijn de Schijn-Scheldeverbinding en de stadsvijver. De projectleider waterplan voorziet een presentatie.

5. Varia

Website Adoma en antwoorden op adviezen

Jana kijkt na of de website meest recente verslagen en adviezen bevat. Ook bekijkt Jana of de stad antwoorden heeft geformuleerd op de adviezen en stuurt een herinnering als de voorziene termijn hiertoe verstreken is.

Spanning fietsers en andere weggebruikers

Een lid merkt op dat verschillende Antwerpse fietsers zich niet hoffelijk gedragen en een gevaar vormen voor voetgangers. Een discussie hierover vindt plaats. De samenvatting: met de enorme toename van het aantal fietsers, zeker ook de elektrische bevindt de stad zich in een soort overgangsfase met spanningen tussen weggebruikers tot gevolg. Het is belangrijk dat alle weggebruikers rechten en plichten kennen en respecteren. Er is weinig restructuur in het openbaar domein, vandaar de conflicten. We moeten proberen om duurzame vervoersmiddelen te promoten door ze eenvoudig in gebruik en zo comfortabel mogelijk te laten bestaan. Antwerpenize denkt aan het opzetten van 'fietsetikette filmpjes'. Ludieke korte filmpjes die mobiliteitsbewegingen in de stad moeten verbeteren en fricties met fietsers en andere weggebruikers en tussen fietsers onderling voorkomen.

Commons beweging

Lin raadt iedereen aan om eens een kijkje te gaan nemen op de berichten van de commons beweging Antwerpen. Dit kan via hun website: <https://www.commonslabantwerpen.org/>, facebook, twitter of Instagram. Lin vraagt ook om hen in een van de volgende raden volgend jaar eens uit te nodigen.

Jana Deforche
secretaris

Stijn Sysmans
onder voorzitter